

ynd dye dochter stont weder op. yn sy beliede xpus namen. Ind sy ynd yr moeder ynd ein groysse mensche te wordē gedouft. ynde sy bleeff eyn jonckfrouwe. Soe dat der keyser hoerde soe schreeff he zo dē vaigt vā dem richte huys. dat he solde doen of feren Apollinaris den goedē. of sende yn in eyn eylant. Ind doe apollinaris niet offeren enwolde. soe dede yn der vaigt slaen mit cluppelē. ynd dede yn op hencen al vyss gereckte. ynde lies yn alsus pijnighen. Ind dae he den heren ghelijch coenlich predichre. Soe geboet he yss syedende wasser ghesien in syne versche wonden. In he lies yn mit verel yseren binden. ynd wolde yn sende in eyn eylant. Mer dae die kerste saghe alsus ongerechtheit. soe worden sy ontfecten in eijre moit. ynd luffen vp die heyden. ynd sloeghen meer dan. cc. man doit. Soe dat dē vaigt sach soe verbarch he sich. ynd stieff Apollinaris in eyn engē kercker. Daer nae leyde he yn gebondē in eyn schijff. ynde sende yn in eyn eylant mit dryen clericcken. In dae sy voijren. soe wart ein grois onwe der ynd storm in der see. in daer ontgingel he alken mit zween clericckē. ynde mit zween ritteren dat pericfel des onweders vā der see. In he doifte dye zween ridder. Daer nae quā he zo rauennē. in daer wart he geuangē vā dē ongeloenigē. ynde me leyde yn zo Apollinis tempel. In dae he syn beelde sach so vermaledide he yt. ynde yt viel zo hant neder. Ind dae dyt dye bishoffen saghen. soe braechte sy yn zo Thaurus dem rijchter. ind der selue rijchter vm dat ym apollinaris syn blin

dē soe verlicht hadde. so wart he ge loeuende. inde lies yn woenen vier jar lanck vp synē erue. In dair na dae yn dye bishoffen keclacht had den vur Vespasianus. soe geboet Vespasianus dat weer den goeden einighe laster aen dede. dat he dē offeren solde. off dat men yn verbande ynd syn guet neme. Want yt is niet recht dat wyr dye goede wrechten sullen. mer sy moegen sich selue wrechten ouer yt vyande is yt sach dat sy zornich werdē. Soe leuerde demostenes der grois edel man Apollinaris der niet offeren wolde eynē ritter der kersten was. Ind dese ritter badt yn dat he y woude gaen in dye straiffe der mallaischen. vp dat he y daer moecht schrylen ynde verborghen syt vm dye vervolgynghe der heyden ynde der joede. Mer dye heyden volgheden yem ynde sloeghen yn seer langhe bis zo der doyt zo. Ind daer bleue Apollinaris seuen daghe leuende. ynde he predite ynde vermaende syne discipulen. Ind dae gaff he synen gheyst op ynde daer waert he van den kerstern mynschen eerlich begrauen. in dem jar vms heren. lxx. vnder Vespasianus dem keyser.

Dye legende vā dē hiligen ionckfrouuē sēte Christina. .:

Cristina was
geboeren van seer edelē
alderen in der stat Ty-
rus in ytalien. ynde sy
was van eijre vader gedaen in eyn
toern mit. vij. dienst jonffrouwen.
ynde sy hadde mit yr silueren ynde
gulden gode. Inde ym dat sy seer
schoen was. soe wart sy kegheert vā
veel mannē so der echtschafft. Mer
yr alderē enwoldens niet doen. ym
sy wolden dat sy bleeff in dē dienste
der affgode. Mer sy was vā dē hyl-
ligē gheyst geleert. ynd verachte ym
veronwerde dye offerhand der aff-
gode. ind sy kerchde in ein veynster
die offerhāde die sy dē afgode offerē
solde. In dae yr vad so yr quā. dae
sprachē yr dienst jonfferē. Dyn do-
chter in vnse vrouwe versmaet den
gode so offerē in sy spricht dat sy ker-
stē is. Doe dat yr vad herde. so sine
yechde hē yr in stuyrde sy so dē offer-
hāde d' affgode. mer sy sprach so ym.
Nyet heis mich dyn dochter. Mer
des dochter dē dae kercept dat offer-
hād des loues. wāt ich en offer nyet

dē sterfliche gode. mer dē god
van hemel offer ich ein offer-
hād. Der vader sprach. Hoer
min lieue dochter. niet en offer
einē got allein offerhāt. op dat
die and gode nyet zornich vp
dich werde. **Cristina** sprach. Du
hais wail gespraichē. al erweist
du die wairheit niet. Want ich
offer dē vad. dē soe. ind dē hilt
gē geist. Der vader vraget sy.
So du drie gode anbedes. wa-
ir ym ledes du die and ouch ni-
et an. **Cristina** antwoordt. Dye
drije syn ein gotheit. Daer nae
brach **cristina** die affgode eijrs
vaders. in dat golt in dat siluer vā
dē afgode gaf sy dē armē. In dae yr
vad weder quā ym die afgode aen-
zokede. in hē sy niet envāt. in herde
vā dē dienst jofferē. wat cristina me-
de gedain hadde. Soe waert hē seer
zornich. in dede sy oncleydē. ynd vā
vij. manē slaen also seer dat die kne-
cht niet meer mochte. Do sprach cri-
stina. Du sond eer. in sonder scheete
such die mich slaen die enmogē niet
meer. bidt yn craft vā dyn gode off
du machs. Sae dede hē sy mit lette
gebondē in dē kercker leggē. Doe die
die moid herde. so zorijs sy yr cleyd
in liēp so dē kercker. ind viel vur yr
dochter voesse ind sprach. **Christina**
min lieue dochter. erbarm dich myn-
re. **Cristina** arworde. Wair ym no-
empst du mich dyn dochter. enweist
du niet dat ich mins gotz name ha-
in. Sae sy yr niet mocht geraiden.
soe quā sy so eijre mā. in sechde ym
wat sy yr geatwort hadde. Dae dede
sy der vader vur dē richter brengē.
ind sprach so yr. Offer den gode. in
enwoels du des niet doe. so moes du

veel pynen lyde. ind du en als myn
dochter nyet heiffchen **Cristina** spr
ach **Su** hais myr eyn groisse ghe
nade ghedaen. vm dattu mych niet
noems eyn doch. er des duuels. wat
wat van de duuel wyrt ghebozen.
dat is der duuel **Su** bis eyn vader
des duuels. **Soe** hys he datme yr
dat vleisch af rijsen solde mit crat
welen. ynd yr teder yn zarte leden
zo rijsen. **Ind** als men yr licham
alsus zo schoerde. soe nam sy van
eyren vleysch ynde warp it in eyrs
vaders angheficht ynd sprach **Su**
tyran **Neme** ynd ess van de vleisch
dat van dyr ghebozen is **Soe** lief
sy der vader op eyn rat legghen yn
daer onder vuyr ynd olye. **Mer** der
vlamme der daer vyss spranck der
verbernde ynd doede vumff hundert
man **Soe** meynde yr vader dat sy
dyt alle dede myt zouerie ynd myt
swartzen kunsten. ynde lief sy weder
in eyn kerker leggen. ynd als it na
cht was gheworden. soe beual he sy
nen knechten. dat sy yr eyren grois
sen steyn an den hals bonden ynd
in dye see woerpen **Soe** sy dat ghe
daen hadden. soe ontfingen sy dye
engelen zo hant. ynd cristus quam
zo yr neder ynde donste sy in der
see ynd sprach. ich douf dich in god
mynen vader ynd in myr ihesu **cri**
sto synem soen ynd in dem hillyge
gheist. ynd he beual sy michael dem
ertzenghel der sy weder zo lande
bracht. **Soe** dyt yr vader hoerde.
soe sloech he sy vur yr hoest ynde
sprach. myt wat zouerie duestu dit
dat du in der see zouerien bedijues
Cristina sprach. **Du** geck ind du on
seliger. van cristo hain ich dye ghe
naide ontfangē. **Doe** lieff he sy in eē

kerker leggc ynd gheboet datme sy
vroe onthoesde **Mer** binnē der sel
uer nacht soe waert yr vad dou ghe
uonden **Nae** desem soe volgede eē
onrechtferdige richter ynd der hies
elius **Ind** he dede bereidē eyn yserē
wyeghe. dye ghegloiet ynde onste /
chen was myt olye hartz ynd pech.
ynd he hies cristina daer in werpen
ynd he dede die wyegē vā vier man
nē. op dat sy deste geringer sold ver
bernt syn. **Soe** louede cristina go
de vm dat he wolde datme sy wey /
ghede als eyn cleyn kintgyn in der
wyeghen. want sy nuwelincks ghe
bozen gheweest hadde. **Soe** waert
der richter zornich. ynd dede yr hoe
fft scheren ynde all nacht durch dye
stat leyde zo de afgod appollo **In**
daer gheboet sy de beeld. ynd it viel
ynd it wart zo puluer ghemacht.
So dat der richter hoerde. so wart
he alsus veruort dat he gaff synen
gheyst op **Nae** desem volghede ju
lianus ind he dede eyn ouen ont /
fengen ind hies **cristina** daer in wer
pē. yn sy was daer inne vumff dage
ynd wandelde myt den engel daer
in. ynd loefde ynd dactē gode **Doe**
dyt julianus hoerde. soe sprach he
dat sy dat dede myt zouerie. **Ind**
dede an sy lyggen twee slange. ind
zwae adder ynd twee waltlange
Mer dye eyrste slage leckte yr voef
se. ynd dye ander hingē an yr borst
ynd endeden yr nyet ynd die ande
ren slanghe wonden soch vm yren
hals yn leckte eyre sweis aff **In** ju
lianus sprach zo dem swartzkuster
Bistu nyet ouch eyn meyster in
der swartzen kunst **Speel** ouch al
sus myt den beesten onghequerst.
Soe he dat dede doe voijre die slan

ghen op yn ynd doeden yn zohant
 Doe gheboit cristina den slangen
 ynd hiess sy gaen zo der wildenisse
 ynd sy verweckte dye doeden myn-
 schen. Doe geboit julianus datme
 yr dye borste aff snede. ind daer vlo-
 ess melck vur bloit vyss. Saer na
 dede he yr dye zonghe vyss iniden.
 Mer cristina envertoess yr sprac
 nyet. mer sy nam dat stuck van der
 zonghen ynd warp it julianus in
 syn angesicht. ynd daer nae spranc
 it op syn ough ind macht yn blint
 Doe wart julianus zornich ynde
 schoess twee pijl vnrunt yr hert
 ynd eyn in yr syde. Saer nae gaff
 sy eyren geist op in dem iare ons he-
 ren cc. lxxxvii. onder dem keyser
 dyoclecianus yr licham is begra-
 nen in eyne borck die bulsenū heist
 dye ghebuerer is tusschen der alden
 stat ynd tusschen der stat ghenoept
 viterbium Tyrus dye by der borck
 was is ganz verstoert.

**Sye legend va sent jacob dem
 meerre apostel.**

Jacobus der
 apostel zebedens soe
 doe he nae der opuare
 ons heren predichte.
 soe ghinc he zo dem

lesten in hispanie op dat he daer dar
 woirt gods predichen wolde. Inde
 doe he sach dat he daer gheyn pro-
 fyt ynd nutz dede. ynd hadde alle
 ix. discipulen verghadert. soe lieff
 he daer twee. dat sy daer predichen
 solden ind he nam dye ander seuen
 myt ym ynd ginc mede in iudee.
 Mer iohannes belet spricht dat he
 daer nyet dan eyn enbetierde. Inde
 als he in iudee dat woirt gods pre-
 dicte. soe sende eyn swartzkint
 der hermogenes hies myt den ioede
 syn iunger philetus ghenoept zo
 jacobus. op dat yn philetus ver-
 winnen solde vur den ioiden dat
 syn predicacie valsich were. Mer dae
 yn der apostel vur yn allen verwa-
 myt redelichen reden. ynd veel mi-
 raculen vur yn ghedaen had. Soe

quam philetus zo hermoge-
 nes yn prees jacobus leringe
 ynd vertzelde syn mirakel. In
 he sprach koentich dat he syn
 discipel wold syn. ynd he riet
 ym dat he ouch syn discipell
 woirde. Soe wart hermoge-
 nes zornich ind he macht yn
 soe lam myt synre gofelic soe
 dat he sich in gheynreleiwij
 mocht vm keeren off bewegen
 ynd sprach. Wyr woellen sic
 off dyn jacob dich moege ont-
 binden ynd verloesen. Inde
 als dyt philetus sente jacob
 myt eynē kint ontboiden had
 de. so sende ym sent jacob syn